

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 24. oktobra 2013*

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Reorganizacija in prenehanje kreditnih institucij — Direktiva 2001/24/ES — Členi 3, 9 in 32 — Nacionalni zakonodajni akt, ki določa reorganizacijske ukrepe z učinki postopka prenehanja — Nacionalna določba, na podlagi katere so po začetku veljavnosti moratorija prepovedani ali prekinjeni vsi sodni postopki zoper kreditno institucijo“

V zadevi C-85/12,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Cour de cassation (Francija) z odločbo z dne 14. februarja 2012, ki je prispela na Sodišče 20. februarja 2012, v postopku

LBI hf, nekdanja Landsbanki Islands hf,

proti

Kepler Capital Markets SA,

Frédéricu Girauxju,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz (poročevalec), predsednik senata, E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: P. Cruz Villalón,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 7. marca 2013,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za LBI hf S. Le Damany, T. Brun, J. E. Bunetel in J. Wohl, odvetniki,
- za Frédéricu Girauxja P. Jupile Boisverd in G. Brasier Porterie, odvetnika,
- za francosko vlado G. de Bergues, F. Fize in N. Rouam, agenti,
- za portugalsko vlado L. Inez Fernandes, agent,
- za islandsko vlado Þ. Hjatested, V. Benediktsdóttir in J. Bjarnadóttir, agentke,

* Jezik postopka: francoščina.

- za Evropsko komisijo F. Dintilhac, A. Nijenhuis in E. Traversa, agenti,
- za Nadzorni organ Efte X. Lewis in M. Moustakali, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 30. maja 2013

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive 2001/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. aprila 2001 o reorganizaciji in prenehanju kreditnih institucij (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 15).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo LBI hf, nekdanjo Landsbanki Islands hf (v nadaljevanju: LBI), islandsko kreditno institucijo, ter družbo Kepler Capital Markets SA in F. Girauxjem glede dveh izvršb v zavarovanje, ki jih je zadnjenavedeni izvedel v Franciji, na račun družbe LBI, medtem ko je bil v zvezi s to sprejet moratorij na plačila v Islandiji.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 6, 7, 16, 20 in 30 Direktive 2001/24 je navedeno:
 - „(6) Upravni ali sodni organi matične države članice morajo biti edini pristojni za odločanje o reorganizacijskih ukrepih in izvajanju teh ukrepov, predvidenih v pravnih predpisih in praksah, veljavnih v državi članici. Zaradi težavnega usklajevanja pravnih predpisov in praks držav članic morajo te uvesti vzajemno priznavanje ukrepov, ki jih sprejme vsaka država članica za ponovno vzpostavitev sposobnosti preživetja kreditnih institucij, ki jim je dala dovoljenje.
 - (7) Bistveno je, da se v vseh državah članicah zagotovi veljavnost reorganizacijskih ukrepov, ki jih sprejmejo upravni ali sodni organi v matični državi članici, in ukrepov, ki jih sprejmejo osebe ali telesa, ki jih ti organi imenujejo za izvajanje reorganizacijskih ukrepov, vključno z ukrepi, ki veljajo za možnostčasne ustavitve plačil in izvršilnih ukrepov ali znižanje terjatev ter katerega koli drugega ukrepa, ki bi lahko vplival na veljavne pravice tretjih oseb.
- [...]
- (16) Enako obravnavanje upnikov zahteva, da kreditna institucija preneha v skladu z načeli enotnosti in univerzalnosti, kar zahteva izključno pristojnost upravnih ali sodnih organov države članice in priznavanje njihovih odločb, ki morajo imeti v vseh drugih državah članicah brez kakršnih koli formalnosti enak učinek, kakor je z zakonom določeno v matični državi članici, razen če je v tej direktivi določeno drugače.
- [...]
- (20) Individualno obveščanje znanih upnikov je prav tako pomembno kakor javno obvestilo, da lahko, kadar je potrebno, prijavijo svoje terjatve ali predložijo pripombe o terjatvah v predpisanem roku. To se opravi brez kakršne koli diskriminacije upnikov s sedežem v državi članici, ki ni matična država članica, zaradi njihovega stalnega prebivališča ali vrste terjatev. Med postopkom prenehanja je treba upnike redno in ustrezno obveščati.

[...]

(30) Razen uporabe stečajnega prava ureja učinke reorganizacijskih ukrepov ali postopkov prenehanja na nerešen pravni spor zakonodaja države članice, v kateri pravni spor poteka. Učinke teh ukrepov in postopkov na posamezne izvršilne ukrepe, ki izhajajo iz takšnih pravnih sporov, ureja zakonodaja matične države članice v skladu s splošnim pravilom iz te direktive.“

4 Člen 2 Direktive 2001/24 določa:

„V tej direktivi pomeni[jo]:

[...]

— ‚reorganizacijski ukrepi‘ ukrepe, s katerimi naj se ohrani ali ponovno vzpostavi finančni položaj kreditne institucije in ki lahko vplivajo na že veljavne pravice tretjih oseb, vključno z ukrepi, ki vključujejo možnostčasne ustavitve plačil in izvršilnih ukrepov ali znižanje terjatev;

[...]

— ‚postopki prenehanja‘ vse kolektivne postopke, ki jih uvedejo in spremljajo upravni ali sodni organi države članice, da bi unovčili sredstva, ki jih nadzirajo ti organi, vključno s postopki, ki se zaključijo s poravnavo ali podobnim ukrepom;

[...]“

5 Člen 3 te direktive, naslovljen ‚Sprejetje reorganizacijskih ukrepov – pravo, ki se uporablja‘, določa:

„1. Samo upravni ali sodni organi matične države članice so pooblaščenici za odločanje o izvedbi enega ali več reorganizacijskih ukrepov v kreditni instituciji, vključno s podružnicami, ustanovljenimi v drugih državah članicah.

2. Reorganizacijski ukrepi se uporabljajo v skladu z zakoni, drugimi predpisi in postopki, ki se uporabljajo v matični državi članici, razen če ni v tej direktivi določeno drugače.

Veljajo v celoti v skladu z zakonodajo te države članice na celotnem območju [Unije], brez kakršnih koli dodatnih formalnosti, tudi proti tretjim osebam v drugih državah članicah, celo kadar zanje veljavni pravni predpisi države članice gostiteljice ne določajo takšnih ukrepov ali veljajo za njihovo izvajanje pogoji, ki niso izpolnjeni.

Ko reorganizacijski ukrepi postanejo veljavni v državi članici, v kateri so sprejeti, veljajo na celotnem območju [Unije].“

6 Člen 9(1) te direktive, naslovljen ‚Uvedba postopka prenehanja – obveščanje drugih pristojnih organov‘, določa:

„Samo tisti upravni ali sodni organi matične države članice, ki so pristojni za prenehanje, so pristojni tudi za to da odločajo o uvedbi postopka prenehanja v kreditni instituciji, vključno s podružnicami, ustanovljenimi v drugih državah članicah.

Odločba o uvedbi postopka prenehanja, ki jo sprejmejo upravni ali sodni organi matične države članice, se prizna, brez dodatnih formalnosti, na ozemlju vseh drugih držav članic in je tam veljaven, ko postane veljaven v državi članici, v kateri je postopek uveden.“

7 Člen 10 Direktive 2001/24, naslovljen „Pravo, ki se uporablja“, določa:

„1. Kreditna institucija preneha v skladu z zakoni, drugimi predpisi in postopki, ki se uporabljajo v matični državi članici, če v tej direktivi ni določeno drugače.

2. Zakonodajna matične države članice določa zlasti:

[...]

(e) učinke postopkov prenehanja na postopke, ki jih sprožijo posamezni upniki, razen na nerešene pravne spore, kakor določa člen 32;

[...]

(l) pravila v zvezi z ničnostjo, izpodbojnostjo ali neizvršljivostjo pravnih dejanj, ki so v škodo vseh upnikov.“

8 Člen 32 te direktive določa, da „[u]činke reorganizacijskih ukrepov ali postopkov prenehanja na pravde v teku v zvezi s premoženjem ali pravico, ki je bila odvzeta kreditni instituciji, ureja edino zakonodajna država članice, v kateri je pravda v teku“.

9 Direktiva 2001/24 je bila v Sporazum o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3) vključena s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 167/2002 z dne 6. decembra 2002 o spremembah Priloge IX (Finančne storitve) k Sporazumu EGP (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 8, str. 30).

Islandsko pravo

10 Člen 138 zakona št. 21/1991 z dne 26. marca 1991 o stečajnih postopkih (v nadaljevanju: zakon o stečajnih postopkih), ki se nanaša na razglasitev ničnosti aktov, sprejetih v okviru tega stečaja, v poglavju XX določa:

„Kadar sodišče sprejme sklep o začetku stečajnega postopka, je treba izvršbo v zavarovanje na premoženju stečajnega dolžnika, če so zadevna sredstva del stečajne mase, samodejno razglasiti za nično. Enako velja za izvršbe v zavarovanje, ki pomenijo zastavno pravico na premoženju stečajnega dolžnika, ki je bila ustanovljena šest mesecev pred uvedbo stečaja, če je zadevno premoženje del stečajne mase.

[...]“

11 Zakon št. 161/2002 o finančnih institucijah (v nadaljevanju: zakon št. 161/2002 o finančnih institucijah) v poglavju XII določa pravilo o reorganizaciji, prenehanju in združitvi finančnih institucij.

12 V okviru mednarodne bančne in finančne krize, ki je leta 2004 prizadela Republiko Islandijo, so bile določbe poglavja XII zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah večkrat spremenjene. Njegov člen 98 je bil z zakonom št. 129/2008 z dne 13. novembra 2008 (v nadaljevanju: zakon št. 129/2008) spremenjen tako, da je bilo mogoče za finančne institucije v težavah odobriti „moratorij“, predvsem da se jih od začetka veljavnosti tega ukrepa zaščiti pred uvedbo sodnih postopkov in da se odredi prekinitev tekočih sodnih postopkov v celotnem obdobju trajanja moratorija, razen če je z zakonom določeno drugače ali če je storjeno kaznivo dejanje.

- 13 Ureditev, ki se je uporabljala za finančne institucije, za katere velja moratorij, določena v zakonu št. 161/2002 o finančnih institucijah, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 129/2008, je bila spremenjena z zakonom št. 44/2002 z dne 15. aprila 2009 (v nadaljevanju: zakon št. 44/2009). Določbe člena 98 zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah, ki so prepovedovale uvedbo sodnih postopkov in odrejajo prekinitev tekočih sodnih postopkov zoper finančne institucije, za katere velja moratorij, so bile na eni strani razveljavljene. Na drugi strani pa je bilo z zakonom št. 44/2009 uvedenih več prehodnih določb, vključno s točko II, ki se nanaša na finančne institucije in določa:

„Za finančna podjetja, za katera je ob začetku veljavnosti [zakona št. 44/2009] veljal moratorij na dolgove, se uporabljajo posebna pravila, navedena v nadaljevanju.

1. Odobren moratorij kljub začetku veljavnosti tega zakona velja še naprej in se podaljša v skladu s pravili, določenimi v drugem odstavku člena 10 [zakona št. 44/2009].

2. Členi 101(1), 102, 103 in 103a [poglavja XII zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah] se uporabljajo za moratorij, kot da je bilo prenehanje podjetja odrejeno z odločbo sodišča z dnem začetka veljavnosti [zakona št. 44/2009], postopki prenehanja pa se tako [v skladu s tem, kar je določeno v točki 1 zgoraj,] imenujejo ‚moratoriji na dolgove‘ do prenehanja veljavnosti te odobritve. Ob izteku te odobritve se šteje, da je podjetje samodejno, brez posebne sodne odločbe, predmet postopka prenehanja v skladu s splošnimi pravili [...].“

- 14 Z zakonom št. 132/2010 z dne 16. novembra 2010 (v nadaljevanju: zakon št. 132/2010) so bile spremenjene prehodne določbe, ki so bile v zakon št. 161/2002 o finančnih institucijah vključene z zakonom št. 44/2009. Člen 2 zakona št. 132/2010 določa, da se za finančne institucije, za katere velja moratorij, postopki prenehanja po izteku tega moratorija ne začnejo samodejno, ampak se postopek prenehanja izvede le, če se predlog zanj vloži pred iztekom moratorija. Ta člen poleg tega določa, da ostanejo ukrepi, ki so bili sprejeti v času trajanja moratorija in ki so koristili finančni instituciji, kadar sodišče ugodí predlogu za začetek prenehanja, tudi po začetku veljavnosti zakona št. 44/2009 nespremenjeni.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 15 F. Giroux je 10. novembra 2008 uveljavljal dve izvršbi v zavarovanje nad družbo Kepler Capital Markets SA, da bi zagotovil plačilo terjatev, ki jih je imel do družbe LBI.
- 16 Družba LBI je ti izvršbi v zavarovanje izpodbijala pred Tribunal de grande instance de Paris (Francija). Sklicevala se je na reorganizacijske ukrepe in ukrepe prenehanja, ki so jih proti njej sprejeli na Islandiji, in zatrjevala, da se je na te ukrepe lahko sklicevala proti svojemu francoskemu upniku in da v skladu z zakonom št. 44/2009 in členom 138 zakona št. 21/1991 o stečajnih postopkih vsi ukrepi prisilne izvršbe, opravljeni po 15. maju 2008, štejejo za nične in neveljavne.
- 17 Glede ukrepov, ki so bili proti družbi LBI sprejeti na Islandiji, je iz spisa, predloženega Sodišču, razvidno, da je bil islandski organ za finančni nadzor z zakonom št. 125/2008 z dne 6. oktobra 2008 pooblaščen, da poseže v delovanje finančnih institucij. Navedeni organ je nato prevzel nadzor nad družbo LBI in imenoval začasno upravo te družbe za nadzor upravljanja premoženja banke in za vodenje njenega delovanja. Okrajno sodišče v Reykjaviku (Islandija) je 5. decembra 2008 družbi LBI v skladu z zakonom št. 161/2002 o finančnih institucijah odobrilo moratorij. Ta moratorij, ki je bil večkrat podaljšan, je bil na podlagi člena 6 Direktive 2001/24 z obvestilom z dne 9. januarja 2009 objavljen v Uradnem listu Evropske unije (UL C 4, str. 3) kot reorganizacijski ukrep. V obvestilu je bilo pojasnjeno, da med trajanjem moratorija zoper družbo LBI ni mogoče začeti sodnih postopkov. Moratorij je bil 24. novembra 2008 na isti zakonodajni podlagi z dvema različnima odločbama okrajnega sodišča v Reykjaviku odobren dvema drugima finančnima institucijama, in sicer družbama Kaupthing Bank hf in Glitnir Bank hf.

- 18 S sodbo z dne 25. junija 2009 je Tribunal de grande instance de Paris zavrnilo zahtevek družbe LBI. Menilo je, da začasni ukrepi iz zakona št. 44/2009 niso napotovali na člen 138 zakona št. 21/91 o stečajnih postopkih. Dalje, določbe zakona št. 22/2009 ne pomenijo reorganizacijskih ukrepov in ukrepov prenehanja, ki jih sprejmejo upravni ali sodni organi v smislu Direktive 2001/24.
- 19 Cour d'appel de Paris (Francija) je s sodbo z dne 4. novembra 2010 to sodbo potrdilo. Družba LBI je 14. februarja 2012 pri Cour de cassation (Francija) vložila kasacijsko pritožbo zoper navedeno sodbo pritožbenega sodišča.
- 20 V teh okoliščinah je Cour d'appel prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
- „1. Ali je treba člena 3 in 9 [Direktive 2001/24] razlagati tako, da se ukrepi reorganizacije ali prenehanja finančne institucije, kot izhajajo iz [zakona št. 44/2009], štejejo za ukrepe, ki jih sprejme upravni ali sodni organ v smislu teh členov?
2. Ali je treba člen 32 [Direktive 2001/24] razlagati tako, da nasprotuje temu, da bi nacionalna določba, kot je člen 98 [zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah], na podlagi katere so od začetka veljavnosti moratorija prepovedani ali prekinjeni vsi sodni postopki zoper finančno institucijo, veljala za ukrepe zavarovanja, ki so bili v drugi državi članici sprejeti pred določitvijo moratorija?“

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 21 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člena 3 in 9 Direktive 2001/24 razlagati tako, da je treba reorganizacijske ukrepe ali ukrepe prenehanja finančne institucije, kot so ti, ki temeljijo na prehodnih določbah iz točke II zakona št. 44/2009, šteti za ukrepe, ki jih sprejme upravni ali sodni organ v smislu teh členov Direktive 2001/24, ker začnejo navedene prehodne določbe veljati le na podlagi sodnih odločb, s katerimi se kreditni instituciji odobri moratorij.
- 22 Uvodoma je treba spomniti, da je cilj Direktive 2001/24, kot je razvidno iz njene uvodne izjave 6, vzpostaviti vzajemno priznavanje s strani držav članic ukrepov, ki jih sprejme vsaka država članica za ponovno vzpostavitev sposobnosti preživetja kreditnih institucij, ki jim je dala dovoljenje. Ta cilj in cilj enakega obravnavanja upnikov, določen v uvodni izjavi 16 navedene direktive, zahtevata, da imajo reorganizacijski ukrepi in ukrepi prenehanja, ki jih sprejmejo države članice, v vseh drugih državah članicah enak učinek, kakor je z zakonom določen v tej državi članici.
- 23 Kot je razvidno iz spisa, ki je bil predložen Sodišču, je okrajno sodišče v Reykjaviku 5. decembra 2008 družbi LBI na podlagi člena 98 zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 129/2008, odobrilo moratorij, da bi ji omogočilo reorganizacijo njenega finančnega položaja. Ta moratorij je navedeno sodišče odobrilo ob upoštevanju finančnih težav družbe LBI in večkrat podaljšalo do 5. decembra 2010. Ni sporno, da je navedeni moratorij, ki je bil uveden, da bi se družbi LBI omogočila reorganizacija njenega finančnega položaja, pomenil reorganizacijski ukrep v smislu člena 2, sedma alineja, Direktive 2001/24.
- 24 S prehodnimi določbami iz točke II zakona št. 44/2009 so bili pravni učinki navedenih moratorijev spremenjeni tako, da je za finančne institucije, za katere je veljal moratorij, veljala posebna ureditev prenehanja, ne da bi morale navedene finančne institucije prenehati poslovati pred iztekom navedenega moratorija.

- 25 Na prvo vprašanje predložitvenega sodišča je treba odgovoriti ob upoštevanju teh preudarkov.
- 26 V zvezi s tem je treba na eni strani spomniti, da so na podlagi člena 3(1) in (9) Direktive 2001/24 samo upravni in sodni organi matične države pooblaščen za odločanje o izvedbi reorganizacijskih ukrepov v kreditni instituciji in za uvedbo postopka prenehanja zoper tako institucijo.
- 27 Na drugi strani imajo v skladu s členoma 3(2), drugi pododstavek, in 9(1), drugi pododstavek, navedene direktive, reorganizacijski ukrepi in sklepi o začetku postopka prenehanja, ki jih sprejmejo upravni ali sodni organi matične države članice, v vseh drugih državah članicah enak učinek, kakor je z zakonom določeno v tej državi članici.
- 28 Iz teh določb izhaja, da se na podlagi Direktive 2001/24 priznavajo reorganizacijski ukrepi in ukrepi prenehanja, ki jih sprejmejo upravni in sodni organi matične države članice, z učinki, ki jih imajo na podlagi prava te države članice. Nasprotno pa lahko ima načeloma zakonodaja matične države članice v zvezi z reorganizacijo in prenehanjem kreditnih institucij v drugih državah članicah učinke le na podlagi ukrepov, ki jih sprejmejo upravni in sodni organi te države članice zoper določeno kreditno institucijo.
- 29 Glede prehodnih določb iz točke II zakona št. 44/2009 je treba poudariti, da so spremenile učinke moratorijev na plačila, ki so veljali v času začetka veljavnosti tega zakona. Preambula navedenega zakona se torej v delu, povezanem z razlogi in cilji tega zakonodajnega posega, izrecno nanaša na družbe LBI, Kaupthing Bank hf in Glitnir Bank hf.
- 30 Poleg tega islandski zakonodajalec s sprejetjem navedenih prehodnih določb ni odredil prenehanja kreditnih institucij, za katere velja moratorij, ampak je določil nekatere učinke, povezane s postopkom prenehanja, na moratorije, ki so veljali na točno določen datum.
- 31 Ob upoštevanju uvodnega stavka prehodnih določb iz točke II zakona št. 44/2009 se zadnjenavedene uporabljajo le za kreditne institucije, za katere je v času začetka veljavnosti tega zakona veljal moratorij, tako da če sodna odločba o odobritvi ali podaljšanju moratorija določeni kreditni instituciji ni bila izrečena pred tem datumom, navedene prehodne določbe ne morejo imeti učinkov.
- 32 Ker je bila veljavnost navedenih prehodnih odločb pogojena s sprejetjem individualne odločbe o odobritvi ali podaljšanju moratorija, te zakonske določbe v skladu s splošno sistematiko Direktive 2001/24 nimajo neposrednih učinkov, ampak imajo učinke prek reorganizacijskih ukrepov, ki jih sodni organi odobrijo določeni kreditni instituciji.
- 33 Nazadnje, iz spisa, predloženega Sodišču, izhaja, da je bil 22. novembra 2010 s sklepom okrajnega sodišča v Reykjaviku zoper družbo LBI razglašen začetek postopka prenehanja.
- 34 Ob upoštevanju tega je treba šteti, da prenehanje družbe LBI ne izhaja iz same uporabe prehodnih odločb iz točke II zakona št. 44/2009.
- 35 Učinki teh prehodnih določb se torej uresničujejo na podlagi individualnih reorganizacijskih ukrepov in ukrepov prenehanja. V postopku v glavni stvari sta ta individualna ukrepa sklep okrajnega sodišča v Reykjaviku z dne 5. decembra 2008 o odobritvi moratorija družbi LBI kot reorganizacijski ukrep na eni strani in sklep istega sodišča z dne 2. novembra 2010 o začetku in izvedbi postopka prenehanja zoper družbo LBI na drugi.
- 36 Iz tega sledi, da imajo lahko ti individualni reorganizacijski ukrepi in ukrepi prenehanja v skladu s členoma 3(2), drugi pododstavek, in 9(1), drugi pododstavek, Direktive 2001/24 učinke, ki jih je določil islandski zakonodajalec, v državah članicah Unije.

- 37 Te ugotovitve ne more omajati trditev F. Girauxja, da zoper prehodne določbe zakona št. 44/2009 – ker ne gre za sklep upravnih ali sodnih organov, ampak bolj za zakonodajne določbe – na podlagi katerih je bil spremenjen moratorij, odobren družbi LBI v postopku prenehanja, ne bi bilo mogoče vložiti tožbe in zato ne bi imele učinkov v državah članicah Unije na podlagi Direktive 2001/24.
- 38 Kot je bilo opozorjeno v točki 27 te sodbe, so učinki – ki jih lahko imajo reorganizacijski ukrepi in ukrepi prenehanja upravnih ali sodnih organov matične države članice v drugih državah članicah Unije – v skladu s členoma 3(2), drugi pododstavek, in 9(1), drugi pododstavek, Direktive 2001/24 določeni na podlagi prava matične države članice. Zato ta direktiva te države članice ne ovira pri spreminjanju, tudi z retroaktivnim učinkom, zakonodajne ureditve, ki se uporablja za take ukrepe.
- 39 Glede vprašanja, ali mora biti mogoče vložiti tožbo zoper prehodne določbe zakona št. 44/2009, da bi bili uvedeni ukrepi upravnih ali sodnih organov v smislu členov 3 in 9 Direktive 2001/24, je treba spomniti, da je z navedeno direktivo, tako kot izhaja iz njene uvodne izjave 6, vzpostavljen sistem vzajemnega priznavanja nacionalnih reorganizacijskih ukrepov in ukrepov prenehanja, brez namena uskladitve nacionalne zakonodaje na tem področju.
- 40 V okviru sistema, vzpostavljenega z Direktivo 2001/24, so reorganizacijski ukrepi in ukrepi prenehanja matične države članice, tako kot izhaja iz členov 3(2), drugi pododstavek, in 9(1), drugi pododstavek, te direktive, priznani „brez kakršnih koli dodatnih formalnosti“. Podrobneje, navedena direktiva za priznanje reorganizacijskih ukrepov in ukrepov prenehanja ne določa pogoja možnosti vložitve tožbe zoper te. Podobno, v skladu s členom 3(2), drugi pododstavek, te direktive, matična država članica za to priznanje ne more določiti niti takega pogoja, ki bi ga lahko morebiti določala njena nacionalna ureditev.
- 41 Nazadnje, čeprav se z načelom enakega obravnavanja upnikov glede njihovih možnosti ukrepanja, kot je določeno v uvodni izjavi 12 Direktive 2001/24, zahteva, da organi matične države članice upnikom iz drugih držav članic zagotovijo enako obravnavanje kot upnikom iz te matične države članice, na podlagi tega ni mogoče sklepati, da je mogoče na podlagi členov 3(2), drugi pododstavek, in 9(1), drugi pododstavek, Direktive 2001/24 priznati samo reorganizacijske ukrepe in ukrepe prenehanja, zoper katere je mogoče vložiti tožbo na podlagi nacionalnega prava.
- 42 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člena 3 in 9 Direktive 2001/24 razlagati tako, da je treba reorganizacijske ukrepe ali ukrepe prenehanja finančne institucije, kot so ti, ki temeljijo na prehodnih določbah iz točke II zakona št. 44/2009, šteti za ukrepe, ki jih sprejme upravni ali sodni organ v smislu teh členov Direktive 2001/24, ker navedene prehodne določbe začnejo veljati le na podlagi sodnih odločb, s katerimi se kreditni instituciji odobri moratorij.

Drugo vprašanje

- 43 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 32 Direktive 2001/24 razlagati tako, da nasprotuje temu, da bi nacionalna določba, kot je člen 98 zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah, kakor je bil spremenjen na podlagi zakona št. 129/2008, na podlagi katere so od začetka veljavnosti moratorija prepovedani ali prekinjeni vsi sodni postopki zoper finančno institucijo, veljala za ukrepe zavarovanja, kot so ti v postopku v glavni stvari, ki so bili v drugi državi članici sprejeti pred določitvijo moratorija.

Dopustnost

- 44 F. Giraux zatrjuje, da drugo vprašanje ni dopustno, ker ni upoštevno za rešitev spora o glavni stvari in ker je hipotetično. Trdi, da prepoved uvedbe sodnih postopkov zoper finančno institucijo, za katero velja moratorij v skladu s členom 98 zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah, ne velja za tožbe,

ki so bile vložene, kot je ta v postopku v glavni stvari, pred izrekom sodne odločbe o odobritvi tega moratorija. Poleg tega F. Giroux poudarja, da so bile določbe tega člena, na katere se sklicuje družba LBI, razveljavljene na podlagi zakona št. 44/2009.

- 45 V skladu z ustaljeno sodno prakso za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča zastavijo v pravnem in dejanskem okviru, ki so ga pristojna opredeliti sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša, velja domneva upoštevnosti. Predlog nacionalnega sodišča lahko Sodišče zavrže samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z resničnostjo ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo pravnih in dejanskih elementov, da bi lahko na zastavljena vprašanja dalo koristne odgovore (glej sodbo z dne 6. decembra 2012 v zadevi Odar, C-152/11, točka 24).
- 46 Navedene domneve upoštevnosti ni mogoče zavrniti zgolj na podlagi okoliščine, da ena izmed strank v postopku v glavni stvari izpodbija določena dejstva, katerih pravilnosti Sodišče ne preverja in od katerih je odvisna opredelitev predmeta tega spora (sodba z dne 8. novembra 2007 v zadevi Amurta, C-379/05, ZOdl., str. I-9569, točka 65 in navedena sodna praksa).
- 47 Vprašanje, ali lahko člen 98 zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah velja za ukrepe zavarovanja, ki so bili sprejeti pred izrekom sodne odločbe o dodelitvi moratorija, in kakšen vpliv lahko ima v zvezi s tem razveljavitev upoštevnih določb navedenega člena, pomeni ravno vprašanje v pravnem in dejanskem okviru, katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša.
- 48 Drugo vprašanje je treba zato šteti za dopustno.

Utemeljenost

- 49 Da bi odgovorili na drugo vprašanje za predhodno odločanje, je treba spomniti, da Direktiva 2001/24, kot je med drugim razvidno iz njene uvodne izjave 16, temelji na načelih enotnosti in univerzalnosti in da določa načelo vzajemnega priznavanja reorganizacijskih ukrepov in postopkov prenehanja ter njihovih učinkov. V zvezi s tem člena 3(2), drugi pododstavek, in 9(1), drugi pododstavek, te direktive določata, da za reorganizacijske ukrepe in postopke prenehanja velja pravo matične države članice, čeprav določata, da učinke takih ukrepov in postopkov določi zakonodaja te države članice in da se njihovi učinki uresničijo, ko se uresničijo v matični državi članici. Ti določbi tako načeloma določata, da reorganizacijske ukrepe in postopke prenehanja ureja stečajno pravo.
- 50 Člen 10(2)(e) Direktive 2001/24 glede postopkov prenehanja določa, da za „postopke, ki jih sprožijo posamezni upniki“, razen glede učinkov na „neresene pravne spore“, velja zakonodaja matične države članice.
- 51 Člen 32 Direktive 2001/24 določa, da učinke reorganizacijskih ukrepov ali postopkov prenehanja na pravde v teku v zvezi s premoženjem ali pravico, ki je bila odvzeta kreditni instituciji, ureja edino zakonodaja države članice, v kateri je pravda v teku.
- 52 Ta določba tako določa izjemo od splošnega pravila, da učinke reorganizacijskih ukrepov in ukrepov prenehanja ureja zakonodaja matične države članice in da jih je treba razlagati strogo.
- 53 Obseg člena 32 Direktive 2001/24 je pojasnjen z uvodno izjavo 30 Direktive 2001/24, ki razlikuje med „neresenimi pravnimi spori“ in „posameznimi izvršilnimi ukrepi“. V tej uvodni izjavi je na eni strani navedeno, da učinke reorganizacijskih ukrepov ali postopkov prenehanja na „neresen pravni spor“ poleg uporabe stečajnega prava ureja zakonodaja države članice, v kateri pravni spor poteka. Na drugi strani učinke teh ukrepov in teh postopkov na „posamezne izvršilne ukrepe“, ki izhajajo iz takšnih

pravnih sporov, ureja zakonodaja matične države članice v skladu s splošnim pravilom iz te direktive. Učinke teh ukrepov in postopkov na posamezne izvršilne ukrepe, ki izhajajo iz takšnih pravnih sporov, ureja zakonodaja matične države članice v skladu s splošnim pravilom iz te direktive.

- 54 Pri določanju zakonodaje, ki se uporablja glede učinkov reorganizacijskih ukrepov ali postopkov prenehanja, je treba torej razlikovati med nerešenimi pravnimi spori in posameznimi izvršilnimi ukrepi, ki izhajajo iz takšnih pravnih sporov, pri čemer zadnjenavedene ukrepe v skladu s splošnim pravilom iz Direktive 2001/24 ureja zakonodaja matične države članice. Tako kot je navedla Evropska komisija v pisnih stališčih, izraz „nerešen pravni spor“ zajema le postopke meritornega odločanja.
- 55 Nasprotna razlaga Direktive 2001/24 bi torej lahko ogrozila polni učinek načela univerzalnosti, ki ga določa in katerega namen je, da se za reorganizacijske ukrepe in postopke prenehanja določi postopek s splošnim učinkom. Ker je cilj ukrepov in postopkov, določenih v Direktivi 2001/24, celo začasna prekinitev individualnih izvršilnih ukrepov, da bi se vzpostavila sposobnost preživetja zadevnih kreditnih institucij, bi vsak prisilni izvršilni ukrep zmanjšal razpoložljivost premoženja, ki je predmet upravljanja, in tako ogrozil načelo univerzalnosti.
- 56 Glede ukrepov zavarovanja, ki so sporni v postopku v glavni stvari, ni sporno, da so ti ukrepi – katerih učinki so, da se kreditni instituciji odvzame prosto razpolaganje z delom njenega premoženja v obdobju meritornega reševanja spora, v katerem je z enim od svojih upnikov – individualni izvršilni ukrepi. Iz tega izhaja, da taki ukrepi zavarovanja ne spadajo v člen 32 Direktive 2001/24, ampak jih ureja islandsko stečajno pravo.
- 57 Okoliščina, da so bili ti ukrepi sprejeti, preden je bil v postopku v glavni stvari družbi LBI odobren moratorij, ne more omajati te ugotovitve. Kot namreč izhaja iz samega besedila členov 3(2), drugi in tretji pododstavek, in 9(1), drugi pododstavek, Direktive 2001/24, stečajno pravo ureja tudičasne učinke reorganizacijskih ukrepov in postopkov prenehanja. Člen 32 navedene direktive ne more preprečiti, da bi imeli ti ukrepi in postopki retroaktiven učinek.
- 58 Na drugo vprašanje za predhodno odločanje je treba torej odgovoriti, da je treba člen 32 Direktive 2001/24 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da bi nacionalna določba, kot je člen 98 zakona št. 161/2002 o finančnih institucijah, kakor je bil spremenjen na podlagi zakona št. 129/2008, na podlagi katere so od začetka veljavnosti moratorija prepovedani ali prekinjeni vsi sodni postopki zoper finančno institucijo, veljala za ukrepe zavarovanja, kot so ti v postopku v glavni stvari, ki so bili v drugi državi članici sprejeti pred določitvijo moratorija.

Stroški

- 59 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

- 1. Člena 3 in 9 Direktive 2001/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. aprila 2001 o reorganizaciji in prenehanju kreditnih institucij je treba razlagati tako, da je treba reorganizacijske ukrepe ali ukrepe prenehanja finančne institucije, kot so ti, ki temeljijo na prehodnih določbah iz točke II zakona št. 44/2009 z dne 15. aprila 2009, šteti za ukrepe, ki jih sprejme upravni ali sodni organ v smislu teh členov Direktive 2001/24, ker navedene prehodne določbe začnejo veljati le na podlagi sodnih odločb, s katerimi se kreditni instituciji odobri moratorij.**

2. Člen 32 Direktive 2001/24 je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da bi nacionalna določba, kot je člen 98 zakona št. 161/2002 z dne 20. decembra 2002 o finančnih institucijah, kakor je bil spremenjen na podlagi zakona št. 129/2008 z dne 13. novembra 2008, na podlagi katere so od začetka veljavnosti moratorija prepovedani ali prekinjeni vsi sodni postopki zoper finančno institucijo, veljala za ukrepe zavarovanja, kot so ti v postopku v glavni stvari, ki so bili v drugi državi članici sprejeti pred določitvijo moratorija.

Podpisi